Rozum

Nie swój własny

Zaufaj Panu z całego swojego serca i nie polegaj na własnym rozumie – Przyp. 3:5.

Czym jest rozum? Czy jest wiedzą? Tak. Czy pokorą? Tak. Czy oddawaniem Bogu chwały? Tak. Czy jest nim sprawiedliwe życie? Czy jest nim stosowanie mądrości, rozwagi, gorliwości, pokoju i innych rzeczy? Tak. Jak to możliwe? Boże stworzenie daje nam wskazówkę. Pierwiastek chemiczny sód (Na) w przyrodzie nie występuje w stanie wolnym, pomimo tego, że jest siódmym najbardziej rozpowszechnionym pierwiastkiem w skorupie ziemskiej i składnikiem każdej kropli wody w oceanach. Sód jest składnikiem wielu związków: soli kuchennej (NaCl), sody kalcynowanej (Na2CO3), sody oczyszczonej (NaHCO3), sody kaustycznej (NaOH), saletry sodowej (NaNO3) oraz boraksu (Na2B4O7·10H2O).

Być może nauka jest najlepszą ludzką próbą naśladowania zasad rozumu. Walt Whitman zaobserwował: „Lubię ducha nauki – zatrzymanie, bycie pewnym, ale nie zbyt pewnym, gotowość do porzucenia idei, jeśli są dowody, które by im zaprzeczały. Ostatecznie to jest dobre – zawsze pozostawia otwartą drogę – zawsze daje życiu, myśli, uczuciu, całemu człowiekowi, szansę, by po pomyłce, po błędnym przypuszczeniu, spróbować ponownie.”

Bóg jako źródło

Prawdziwe zrozumienie pochodzi od Boga, przez naszego Pana Jezusa Chrystusa: Bóg zastosował rozum, by stworzyć świat (Jer. 10:12). Boża mądrość nie zna granic (Iz. 40:28, Biblia Poznańska).

Bóg udziela nam ze swojego rozumu: „Lecz duch, który jest w człowieku, i tchnienie Wszechmocnego czynią ich rozumnymi” (Job 32:8). Jezus odgrywa aktywną rolę w obdarzaniu rozumem: „Wiemy też, że Syn Boży przyszedł i dał nam rozum, abyśmy poznali tego, który jest prawdziwy. My jesteśmy w tym, który jest prawdziwy, w Synu jego, Jezusie Chrystusie. On jest tym prawdziwym Bogiem i życiem wiecznym” (1 Jana 5:20).

Bóg obdarza rozumem każdego, kto o niego zabiega: „Dał też Bóg Salomonowi bardzo wielką mądrość i roztropność” (1 Król. 4:29).

Posiąść rozum, aby żyć

Job uczy nas, że Bóg posiada „radę i rozum” (Job 12:13, BT, wyd. V). Salomon zachęca nas: „Nabywaj mądrości, i za wszystko, co masz, nabywaj rozumu” (Przyp. 4:4,7). Jezus ukrywał prawdę w swoich przypowieściach, ale udziela „rozumu” tym, którzy szczerze go pragną i szukają (Mat. 13:13).

Uczniowie poprosili Jezusa o wyjaśnienie przypowieści o siewcy. Jezus zaznaczył, że prawdziwe zrozumienie nie kończy się na przyjęciu słowa, ale trwa w zaciekawieniu, przynoszeniu owocu i działaniu (Jan. 15:7-8). Później, pragnienie zrozumienia Jezusa zatrzymało uczniów blisko Niego, podczas gdy wszyscy inni opuścili Go: „Panie! Do kogo pójdziemy? Ty masz słowa żywota wiecznego” (Jan 6:68).

Rozum pomaga nam być bliżej Jezusa. Pomaga nam być w większym stopniu podobnym do Jezusa. Rozum to klucz do bliższej relacji z Bogiem, otwiera przed nami Jego plany. Prowadzi nas również do szczerych relacji z naszymi braćmi i światowymi przyjaciółmi bez potrzeby naruszania zasad prawdy. Najlepiej podsumował do psalmista: „Daj mi rozum, abym ożył” (Ps. 119:144).

Jak posiąść rozum

- Módl się, proś o to, nawet z płaczem (2 Tym. 2:7, Przyp. 2:3, Ps. 119:169)
- Rozmyślaj nad Słowem Bożym z uniżonością (Efez. 3:4)
- Ucz się od mądrych (Przyp. 1:5)
- Ucz się od bogobojnych rodziców (Przyp. 4:1)
- Bądź pokorny (Ps. 119:130)
- W pełni poświęć się zdobywaniu rozumu (Przyp. 23:23)
- Zadeklaruj swoje oddanie Panu: „Jestem sługą twoim, daj mi rozum, abym poznał świadectwa twoje” (Ps. 119:125)

Wzrost w zrozumieniu

W podobieństwie o siewcy, dobrą ziemią jest serce, które rozumie Słowo i przynosi owoc (Mat. 13:1-9). Bez wzrostu ziarna, bez działania, nie ma zrozumienia, tylko wiedza, która nadyma. Rozum dojrzewa, gdy używamy go w każdym momencie naszego życia.

Rozum dojrzewa, gdy:

- Przestrzegamy Boże prawo (Ps. 119:34)
- Modlimy się do Boga i chwalimy Go (Ps. 110:10, Ps. 47:7, 1 Kor 14:15)
- Unikamy złego (Job 28:28)
- Nienawidzimy fałszu, hipokryzji (Ps. 119:104)

- Znajdujemy w nim szczęście, radość (Przyp. 19:8, 3:3)
- Słuchamy, a potem zmieniamy nasze serca (Przyp. 2:2, 1:5)
- Rozmyślamy o nim (Ps. 49:3, 119:99)
- Jesteśmy pokorni w naszych uczynkach (Jak 3:13)
- Jesteśmy dyskretni i nieprędcy do gniewu (Przyp. 2:11, 17:27)
- Nie rozkoszujemy się materialnymi osiągnięciami (Przyp. 28:11)
- Uczymy tego młodych (Przyp. 5:1)
- Wraz ze wzrostem, musimy uznać nieskończoność Bożego rozumu i ciągle dostosowywać nasze zrozumienie do Bożych standardów. (Ps. 147:5, Przyp. 3:5, Job 36:5).

Ludzka imitacja

> „Karcenie głębiej dotyka rozumnego, niż głupiego sto batów” (Przyp. 17:10).

Wszystko, co ma prawdziwą duchową wartość, posiada ludzką imitację. Rozum nie jest wyjątkiem. W odróżnieniu od rozumu, który pochodzi od Boga, jego ludzka imitacja jest łatwa do rozpoznania, ponieważ wymaga ona ciągłego potwierdzania poprzez materialne osiągnięcia. Prawdopodobnie, ona również degraduje się do pychy i bałwochwalstwa. Są to dwa szczególne objawy zerwanej relacji z Bogiem.

To ważne, by unikać ludzkiej imitacji, a dążyć do prawdziwego zrozumienia. Przykład Salomona jest przestrogą, że wskutek pragnienia ludzkiej chwały nawet mąż Boży może utracić rozum pochodzący od Boga. Dla kontrastu, Daniel daje nam przykład, że nawet w najtrudniejszych okolicznościach jesteśmy w stanie pozostać w zgodzie z Bożym zrozumieniem.

Imitacja rozumu a prawdziwy rozum

- Chwali się osiągnięciami, szczególnie kiedy są one widoczne i niezaprzeczalne (Iz. 10:13), zamiast być świadomym swojej niepełności, polegać na Bogu zamiast na własnych zasługach (Przyp. 3:5).
- Jest pyszny i odmawia poprawy (Przyp. 15:32) zamiast być pokornym i słuchać, gdy jest napominany zgodnie ze słowem (Ps. 119:130, Przyp. 1:5, Przyp. 19:25)
- Jest używany, by ciemiężyć innych (Przyp. 28:16) zamiast być używanym do sprawiedliwego zajmowania się sprawą ubogiego (Przyp. 29:7)
- Kieruje dzieło naszych rąk w stronę bożków (Iz. 44:19, Oz. 13:2) zamiast ku większemu uwielbieniu Boga (Ps. 47:7)
- Podpowiada, że jesteśmy swoim dziełem a nie Boga (Iz. 29:16) zamiast myśleć, że po prostu został nam udzielony Boży rozum (Mat. 11:25, Przyp. 9:6, Ps. 119:125, 130).
- Jest chciwy i podatny na przekupstwo (Kazn. 7:7) zamiast prowadzić prostymi ścieżkami (Przyp. 15:21)
- Może powiedzieć jak czynić zło, ale nie jak czynić dobro (Jer. 5:21) zamiast uznać, że „błogosławione oczy wasze, że widzą, i uszy wasze, że słyszą” (Mat. 13:16).
- Zwodzi nas (Kazn. 10:3) zamiast prowadzić do Boga, który nigdy nie zawodzi oraz do pokoju w Chrystusie, który „przewyższa wszelki rozum” (Filip. 4:7).
- Bóg zniszczy imitację zrozumienia (Ez. 28:2-8, Izaj. 27:11). Bóg jest nieomylny i wszechmogący. Boża mądrość jest niezmierzona i prowadzi do życia wiecznego (Ps. 147:5, 1 Jan 5:20).

Popadnięcie w imitację rozumu to coś więcej niż tylko intelektualne zagrożenie. Nasza ludzka natura domaga się widzialnych efektów i prowadzi nas na zdradliwe ścieżki. Grzechy niemoralności pozbawiają Bożego rozumu szybko i bezlitośnie (Oz. 4:11). Bezczynność i złudne poleganie na rzeczach, które już „mamy” powoli i sprawnie pozbawi zrozumienia. Z biegiem czasu, staniemy się zagubieni i obojętni. „Ponieważ mówisz: Bogaty jestem i wzbogaciłem się, i niczego nie potrzebuję, a nie wiesz, żeś pożałowania godzien nędzarz i biedak, ślepy i goły” (Obj. 3:17). Jednak, gdy upadamy, Bóg może nadal być uwielbiony poprzez zapewnienie nam drogi powrotu do harmonii z nim. Spójrzmy na trzy żywe przykłady Bożego wybawienia.

1. List do zboru w Laodycei

Obj. 3:18 – znajdujemy poradę, aby kupić złota wypróbowanego w ogniu, przyodziać białe szaty, posmarować oczy maścią. W Przypowieściach 23:23 mamy zalecenie, aby nabywać prawdę, mądrość, karność oraz rozum i nie sprzedawać ich.

Obj. 3:19 – Jezus napomina nas z miłości, dlatego powinniśmy być ostrożni, by nie stosować tych słów do nominalnego kościoła. Job 36:5 mówi nam, że Boża mądrość nikim nie gardzi.

Obj. 3:20 – Jezus jest naszym nauczycielem, karmi nas i cieszy się naszym towarzystwem. Psalmista mówi nam, że nasze błaganie może dotrzeć przed Boże oblicze i możemy otrzymać rozum zgodnie z Bożym Słowem (Ps. 119:169).

Obj. 3:21-22 – Została dana obietnica, że w tym właśnie czasie, zwycięzcy zasiądą na tronie z Jezusem.

„Kto ma uszy, niechaj słucha, co Duch mówi do zborów.”

2. **Mądrość buduje**

„Dom buduje się mądrością, a umacnia się go roztropnością.” (Przyp. 24:3). Przed niewolą babilońską, Izraelowi brakowało zrozumienia. Nie prosili o nie Boga (Jer. 4:22, 5:21). Będąc w niewoli, nabrali większej świadomości swoich braków. Wierni Żydzi, wróciwszy po 70 latach, wiedzieli, że potrzebują Boga, ale również wiedzieli, że brakuje im zrozumienia. W swoim nowym domu, w Izraelu, pośród wrogów gotowych by ich zniszczyć, nauczyli się pokory, patrzyli na Boga, źródło błogosławieństw dla Izraela i uważnie słuchali Jego słów.

„Przyniósł więc Ezdrasz, kapłan, Zakon na zgromadzenie, złożone z mężczyzn i kobiet, wszystkich, którzy mogli słuchać ze zrozumieniem, a było to pierwszego dnia siódmego miesiąca” (Neh. 8:2). W końcu Izrael uwielbiał Boga, mając zrozumienie. Ich nowo nabyte zrozumienie pozwoliło im odbudować ziemię Izraela, co stanowi piękną ilustrację zapoczątkowania Bożego Królestwa.

3. **Życie Daniela**

Życie Daniela to przykład, jak prawdziwy rozum powinien kierować każdym aspektem naszego życia. Prorok posiadał go już w bardzo młodym wieku (Dan. 1:4, 17, 20). Chociaż królowie i królestwa upadały i rosły w siłę, Daniel był ciągle znany z powodu mądrości. Odegrał kluczową role w czasie wyzwolenia Izraela, ale również w czasie wyzwolenia Nabuchodonozora, który go uprowadził. Praktyczne lekcje z życia Daniela zawierają:

Rozważał Boże Słowo i przestrzegał Bożych przykazań.

Razem ze swoimi przyjaciółmi odrzucił bałwochwalstwo i otwarcie wielbił Boga w pełni świadomy tego, że mogą za to zapłacić życiem.

Wezwany do ujawnienia i wytłumaczenia znaczenia snów, Daniel uwielbił Boga, nie przypisując zasługi swojemu własnemu zrozumieniu (Dan. 2:21).

Będąc świadkami mądrości Daniela, wielu królów uwielbiło Boga, nawet jeśli wyrażała ona sprzeciw wobec ich rozkazów (Nabuchodonozor, Dariusz).

Daniel mówił prawdę, prorokował i napominał królów, gdy mądrość tego wymagała: „Mene, mene, tekel, uparsin” (Dan. 5)

Nawet w podeszłym wieku Daniel pozostał pokorny, zainteresowany, chętny do nauki, gdy prosił Boga o zrozumienie otrzymanych wizji.

Daniel jest wspaniałym przykładem tego, jak stosować rozum w naszym życiu (Dan. 9). Pozostawił nam wzorzec wiary, pomimo przeciwności. Daniel zrozumiał z pism Jeremiasza, że niewola Izraela zbliżała się do końca i – wskutek działania opatrzności – został przywrócony do pozycji, w której mógł coś w tej kwestii uczynić. Daniel najpierw modlił się do Boga, żeby Jego wola się spełniła. Jego modlitwa byłą gorliwa, szczera i niezwykle pokorna. Prosił o Bożą łaskę i przyznał, że ani on ani Izrael na nią nie zasłużyli. Okazał też miłość do Boga, do Bożego ludu, a nawet dla jego prześladowców. Dopiero po zwróceniu się do Boga w modlitwie, jego mądre i podjęte we właściwym czasie działania otworzyły Izraelowi drzwi do powrotu do Ziemi Obiecanej.

Przykład Daniela – wspaniałej odwagi, wierności i lojalności wobec zasad prawdy – pokazuje, jak życie tych, na których mamy wpływ, może się zmienić przez działanie Bożego zrozumienia (Dan. 4). Kiedy Nabuchodonozor miał sen o swoim upadku, Daniel nie cieszył się z tego, lecz przekazał królowi radę zawartą w Mich. 6:8. Była to jedna z wielu sytuacji, gdy Daniel pokazał nam jak realizować słowa zapisane w 2 Tym. 2:15:

> „Staraj się usilnie o to, abyś mógł stanąć przed Bogiem jako wypróbowany, (…) który wykłada należycie słowo prawdy.”

Przez dwanaście miesięcy Nabuchodonozor starał się słuchać rady Daniela. Ostatecznie jego duma zwyciężyła. Po tym jak Nabuchodonozorowi została przywrócona jego chwała, zyskał on pokorę potrzebną do tego, aby Boże zrozumienie mogło przemówić przez niego (Dan. 4:31-34).

Nawet dzisiaj Boże zrozumienie stwarza nam szansę, by otworzyć ludzkie serca na Bożą dobroć. W Bożym Królestwie miliardy ludzi zrozumieją, jak wielbić Boga tak, jak nauczył się tego Nabuchodonozor:

> „prowadźcie wśród pogan życie nienaganne, aby ci, którzy was obmawiają jako złoczyńców, przypatrując się bliżej dobrym uczynkom, wysławiali Boga w dzień nawiedzenia” (1 Piotr 2:12).

Boży rozum nigdy nie jest wybrakowany, choć nigdy w naszym życiu nie otrzymamy go w zupełnym stopniu. Jest bardziej autentyczny, czysty i prawdziwy niż nawet wyidealizowany ludzki pomysł. Boże zrozumienie jest świadomością Boskich zasad, cech i zamiarów. Obejmuje aktywny wysiłek zmierzający do tego by się ich nauczyć, pokochać i żyć nimi z pragnieniem stałego

dostosowywania się do Bożych standardów. „Idź, i ty czyń podobnie” (Łuk. 10:37).